

Eksamensoppgaver SAMPLAN

2008-2018

2008

I Maktutgreiingen (Østerud et al. 2003) blir folkestyrets forvitring og politikkenes retrett tematisert. Diskuter i hvilken grad denne karakteristikken er treffende, og hva som er bakgrunnen for utviklingen. Drøft hva for planleggingsteori/ar som er egnet til å møte de utfordringene som tendensene til 'politikkenes retrett' skaper. Bruk gjerne eksempel fra egen kommune / organisasjon.

2009

- A. Gjør kort rede for begrepet partnerskap knyttet til ulike former for samstyring (governance) med utgangspunkt i litteraturen.
- B. Med utgangspunkt i ovenstående begrepsavklaring og teorier, hvordan blir planlegging forstått knyttet til partnerskap? Illustrer gjerne med eksempler (et eller flere) fra praksis

2010

A. Gjør kort rede for det historiske grunnlaget for samfunnsplanlegginga med vekt på de fire tradisjonene "policy analysis", "social reform", "social learning" og "social mobilization".

I boka *Teorier om samfunnsplanlegging* som kom ut i 1991 oppsummerer Amdam og Veggeland utviklingslinjene i planleggingsteorien i begrepet/modellen "planleggingens sirkelbevegelse".

B. Hvilke sammenhenger ser du mellom disse utviklingslinjene i planleggingsteorien og utforminga av det norske kommuneplansystemet?

Sirkelbevegelsen stopper med et spørsmålsteget i 1990-åra.

C. Hvordan mener du planlegginga utviklet seg etter boka kom ut, og hvilke hovedutfordringer mener du at det norske kommuneplansystemet står framfor nå?

2011

En viktig endring i den nye Plan- og bygningsloven er innføringen av kommunal planstrategi, jf. lovtekstens § 10-1, 1. ledd: "*Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.*"

Hvilken rolle og oppgave har kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet? Drøft denne endringen i lys av ulike planteoretiske tradisjoner.

2012

Nedenfor finner du to oppgaver. Du skal besvare én av disse.

OPPGAVE 1

Offentlig styring hevdes i dag å være sterkt influert av New Public Management. Hvilke perspektiver på samfunn og samfunnsstyring kommer til uttrykk i NPM? Drøft hvilken påvirkning denne reformbølge har hatt for samfunnsplanleggingen, både når det gjelder lovgivning og praksis. Bruk gjerne egne eksempler.

OPPGAVE 2

I boka «Making Better Places» diskuterer Patsy Healey ulike strategier for stedsutvikling. Hun viser her til (s. 45) «*A distinction is often made in the planning literature between interventions that aim to maintain place qualities and interventions that seek to transform them*».

- 1) Drøft hva dette skillet mellom “interventions to maintain vs interventions to transform” stedskvaliteter innebærer.
- 2) Diskuter utfordringer relatert til stedsutvikling og hva som skal til for å kunne gjennomføre denne type strategier/tiltak. Gi eksempler.

2013

Nedenfor finner du to oppgaver. **Du skal svare på begge oppgavene.** Besvarelsen skal være på 5-10 sider fordelt med 3-5 sider på oppgave 1 og 2-5 sider på oppgave 2.

OPPGAVE 1

Plan- og bygningslova stiller krav til medvirkning i kommunal planlegging, jfr. lovtekstens Kapittel 5, og spesielt § 5-1. *Medvirkning*

‘Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.’

Drøft disse lovkrava med utgangspunkt i ideelle krav til medvirkning. Hva vil du legge vekt på ved medvirkning i kommunal planlegging?

OPPGAVE 2

Instrumentell planlegging (også kalla normativ planlegging) blir sett på som en motsats til kommunikativ planlegging. Gjør rede for de teoretiske krava til instrumentell planlegging, og hvorfor instrumentell og kommunikativ planlegging blir sett på som motsatser. Hvilke bruksområder har instrumentell planlegging? Nevn eksempel/ler med begrunnelse.

2014

Nedenfor finner du tre oppgaver. Du skal besvare én av disse.

OPPGAVE 1

I litteraturen skilles det mellom tre styringsmodeller, ofte nevnt som (1) tradisjonell offentlig administrasjon, (2) New Public Management, og (3) samstyring /nettverksstyring. I hvilken grad er disse styringsmodellene nyttige for å forstå og analysere reformer i planlovgivningen/ plansystemet? Vis også hvordan spenninger mellom dem kan komme til uttrykk i praktisk planlegging. Bruk gjerne eksempler.

OPPGAVE 2

Samfunnsplanlegging foregår i et samfunn i endring. Vis hvordan ulike endringsprosesser fra 1960-tallet og fram til i dag har virket inn på betingelsene for å planlegge på regionalt og/eller kommunalt nivå. Legg spesiell vekt på hvordan endring i "beholdningen" av sosial kapital kan virke inn på samfunnsplanleggingen.

OPPGAVE 3

Diskuter den foreslåtte kommunereformen i lys av planleggings- og demokratiteori (er).

2015

Svar på **enten** oppgave 1 eller oppgave 2:

OPPGAVE 1

Innby kommune (5000 innbyggere) skal starte folkevalgtopplæring for sine nyvalgte kommunestyrerepresentanter. Et tema er planlegging. Du inviteres til å holde innledning om mulighetene og problemene knyttet til demokrati og medvirkning i planleggingen. Skriv innledningen din som eksamensoppgave og bruk pensumlitteraturen aktivt i din presentasjon.

OPPGAVE 2

- Redegjør for begrepene 'governance' og 'samstyring'.
- Gi eksempler på hvilken rolle governance og samstyring i dag spiller i offentlig politikk og forvaltning.
- Med utgangspunkt i disse eksemplene: Drøft disse styringsformenes effektivitet og legitimitet i løsningen av offentlige oppgaver.

2016

Nedenfor finner du to oppgaver. **Du skal svare på begge oppgavene.** Besvarelsen skal være på 5-10 sider fordelt med 3-5 sider på oppgave 1 og 2-5 sider på oppgave 2.

OPPGAVE 1

I offentlig virksomhet kan det være utfordrende å forene langsiktig, strategisk planlegging og gjennomføringsretta planlegging. For eksempel organiserer plan- og bygningsloven systemet for kommunal planlegging inklusive handlingsdelen som en del av kommuneplanen, jamfør § 11-1: *'Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen.'*

I kommuneloven § 44. Økonomiplan., heter det m.a.:

1. *Kommunestyret og fylkestinget skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan.*
2. *Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår.*
3. *Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte*

Mens offentlig strategisk planlegging ofte er relatert til hele samfunnet, er implementerende planlegging ofte avgrenset til den aktuelle virksomhet. Drøft forholdet mellom strategisk og implementerende planlegging. Hva mener du er utfordringene kommunene har med å koble sammen f.eks. økonomisk planlegging og samfunnsplanlegging?

OPPGAVE 2

Kommunikativ planlegging blir sett på som en motsats til instrumentell planlegging (også kalt normativ planlegging). Gjør rede for de teoretiske krava til kommunikativ planlegging og hvorfor instrumentell og kommunikativ planlegging blir sett på som motsatser. Hvordan vil du vurdere statens rolle i den pågående kommunereformen ut fra kommunikativ planleggingsteori?

2017

Nedenfor er to oppgaver, og **begge skal besvares**.

OPPGAVE 1

I Plan- og bygningsloven § 11-2 Kommuneplanens samfunnsdel – heter det i første ledd:
«Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen».

Drøft hvordan kommuner makter å drive helhetlig og langsiktig strategisk planlegging med utgangspunkt i samfunnsdelen av kommuneplanen. Hvordan kan rollen som samfunnsutvikler ivaretas? Bruk eksempel fra egen kommune eller fra feltoppholdkommune(r).

OPPGAVE 2

I Plan – og bygningsloven av 2008 ble kravet til medvirkning skjerpet. Blant annet skal det tas særskilt hensyn til grupper som krever spesiell tilrettelegging. Å gjennomføre medvirkning skreddersydd for bestemte grupper er utfordrende. Gi eksempler. Diskuter slike utfordringer i lys av begrepet «kommunikativ rasjonalitet» slik det legges ut av bl.a. Roar Amdam og «maktens rasjonalitet» slik den legges ut av Bent Flyvbjerg. Diskuter til slutt hvordan en kan tilrettelegge planprosesser på måter som gjør medvirkning for grupper som krever særlig tilrettelegging mer demokratisk.

2018

Velg **enten** oppgave 1 eller oppgave 2:

OPPGAVE 1

Plan- og bygningsloven har denne bestemmelsen for medvirkning i planlegging:

«§ 5-1. Medvirkning

Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.»

Hva hemmer og fremmer barn og unges medvirkning i planleggingen? Bruk gjerne ett eller flere eksempler i drøftingen, dersom du ønsker det.

OPPGAVE 2

Gjør rede for betydninger av begrepene samstyring og partnerskap med utgangspunkt i faglitteraturen. Hvilke utfordringer og muligheter er knyttet til bruken av partnerskap innenfor planlegging i Norge i dag? Bruk gjerne ett eller flere eksempler i drøftingen.